

แผนปฏิบัติการประหยัดน้ำ

สำนักงานนโยบายและแผน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แผนปฏิบัติการประหยัดน้ำ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. ที่มาและเหตุผลความจำเป็น

จากการที่ประเทศไทยต้องเผชิญภาวะการขาดแคลนน้ำในช่วงเวลาที่ผ่านมา เกิดการขาดแคลนน้ำในภาคเกษตรกรรม บางพื้นที่เริ่มขาดแคลนน้ำดินเพื่อการผลิตน้ำประปา และต้องควบคุมปริมาณน้ำเพื่อการรักษาระบบนิเวศ และการผลักดันน้ำเค็ม

สถิติการใช้น้ำในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ในปี ๒๕๕๗ ถึง ๒๕๕๘ มีข้อมูลการใช้น้ำประปาในภาคครัวเรือนร้อยละ ๔๙ ภาคอุตสาหกรรมร้อยละ ๓๒ และภาครัฐร้อยละ ๑๙ ดังนั้น เพื่อเป็นการบรรเทาปัญหาวิกฤติการขาดแคลนน้ำที่เกิดขึ้น จำเป็นที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกันประหยัดน้ำ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เห็นชอบแนวทางการประหยัดน้ำในหน่วยงานภาครัฐ ตามที่กรมทรัพยากรน้ำในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอ โดยให้หน่วยงานภาครัฐลดการใช้น้ำอย่างน้อยร้อยละ ๑๐ เมื่อเทียบกับปริมาณการใช้น้ำของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการประหยัดน้ำ ตลอดจนการติดตามเพื่อกำหนดกรอบแนวทางปฏิบัติ และประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการลดการใช้น้ำตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อลดการใช้น้ำของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามเป้าหมายลดลงร้อยละ ๑๐

๒. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและ ความตระหนักของเจ้าหน้าที่ สผ. ทุกระดับ ในการประหยัดการใช้น้ำของ สผ.

๓. เพื่อให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการใช้น้ำเจ้าหน้าที่ สผ. และเกิดความประหยัดคุ้มค่า

๓. เป้าหมาย

เพื่อการลดการใช้น้ำของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลดลงอย่างน้อยร้อยละ ๑๐ เมื่อเทียบกับปริมาณการใช้น้ำของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗

๔. กลยุทธ์ในการดำเนินงาน

เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประหยัดน้ำของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานไว้ดังนี้

กลยุทธ์ที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการประหยัดน้ำ

แนวทางการดำเนินการ

๑. จัดตั้ง “คณะทำงานปฏิบัติการประหยัดน้ำ” ของ สผ. เพื่อสร้างความตระหนักและความร่วมมือจากบุคลากรทุกระดับและทุกฝ่าย โดยมีหัวหน้าส่วนราชการเป็นประธาน เพื่อสะท้อนถึงการให้ความสำคัญของการประหยัดน้ำในหน่วยงานภาครัฐ
๒. กำหนดมาตรการ และแนวทางการประหยัดน้ำ ที่ส่งผลให้การใช้น้ำของ สผ. ลดลง
๓. การเปลี่ยนอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้น้ำ ที่ชำรุด ให้เป็นอุปกรณ์ที่ประหยัดน้ำ

ทดแทน

กลยุทธ์ที่ ๒ การสร้างจิตสำนึกและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรให้มีการประหยัดน้ำ

๑. ประชาสัมพันธ์ รณรงค์ เผยแพร่การดำเนินงานในการประหยัดการน้ำให้ทราบทั่วกันอย่างต่อเนื่อง
๒. จัดกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกในการประหยัดน้ำ
๓. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้น้ำอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ ๓ การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประหยัดน้ำ

๑. มอบผู้แทนสำนัก/กอง ในคณะทำงานปฏิบัติการประหยัดน้ำของ สผ. ประสานการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประหยัดน้ำของ สผ. รวมทั้งติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ อย่างเคร่งครัด ภายใต้การกำกับดูแลของผู้อำนวยการสำนัก/กอง

๒. แต่งตั้งผู้ดูแลรับผิดชอบการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประหยัดน้ำของ สผ. เพื่อติดตามตรวจสอบการใช้น้ำอย่างสม่ำเสมอ และรายงานปัญหาอุปสรรคต่อคณะกรรมการปฏิบัติการประหยัดน้ำของ สผ. เพื่อพิจารณาปรับปรุงมาตรการประหยัดน้ำให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓. คณะทำงานปฏิบัติการประหยัดน้ำ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทราบ และจัดส่งให้กรมทรัพยากรน้ำ ทุกเดือน

๕. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประหยัดน้ำของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายลดการใช้น้ำอย่างน้อยร้อยละ ๑๐ เมื่อเทียบกับปริมาณการใช้น้ำของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗

แผนปฏิบัติการประหยัคน้ำ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

<p>กลยุทธ์</p> <p style="text-align: right;">มาตรการและแนวทางปฏิบัติ</p>	<p>หน่วยงาน รับผิดชอบ</p>
<p>กลยุทธ์ที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการประหยัคน้ำ</p>	
<p>แนวทางการดำเนินการ</p> <p>๑. ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดตั้งคณะทำงานปฏิบัติการประหยัคน้ำ ขึ้น เพื่อสร้างความตระหนักและความร่วมมือจากบุคลากรทุกระดับ และทุกฝ่าย โดยมีหัวหน้าส่วนราชการเป็นประธาน เพื่อสะท้อนถึงการให้ความสำคัญของการประหยัคน้ำในหน่วยงานภาครัฐ</p> <p>๑.๑ ระดับสำนักงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งคณะทำงานปฏิบัติการประหยัคน้ำ <p>๑.๒ ระดับสำนัก/กอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งหรือมอบหมายผู้ดูแลรับผิดชอบประจำสำนัก/กอง ในการติดตาม ตรวจสอบ กำกับและสั่งการ ให้ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประหยัคน้ำ <p>๒. กำหนดมาตรการ และแนวทางการประหยัคน้ำ ที่ส่งผลให้การใช้้ำของ สผ. ลดลง</p> <p>๒.๑ แนวทางปฏิบัติเพื่อการประหยัคน้ำ ระยะสั้น</p> <p>๒.๑.๑ สำรวตรวจสอบการรั่วไหลของน้ำ เพื่อลดการสูญเสียน้ำอย่างเปล่าประโยชน์ โดย</p> <ul style="list-style-type: none"> ก) ตรวจสอบท่อน้ำรั่วภายในหน่วยงาน ข) ตรวจสอบเครื่องใช้สุขภัณฑ์ว่ามีจุดรั่วซึมหรือไม่ <p>๒.๑.๒ ควรใช้ถุงหรือขวดบรรจุน้ำมาใส่ในโถชักโครก เพื่อลดการใช้้ำ</p>	<p>สำนักงาน เลขานุการ กรม สำนัก/ กอง</p> <p>สำนักงาน เลขานุการ กรม</p>

<p>๒.๑.๓ ให้มีการรณรงค์การใช้น้ำอย่างประหยัด ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) ไม่เปิดน้ำไหลตลอดเวลาขณะล้างหน้า ๒) การบ้วนปากและแปรงฟัน ควรใช้ภาชนะแก้วหรือขัน แทนการเปิดน้ำไหลตลอดเวลาขณะแปรงฟัน ๓) การล้างถ้วยชามภาชนะ ให้ใช้กระดาษหรือกระดาษชำระ เช็ดคราบสกปรกออกก่อน แล้วล้างพร้อมกันในอ่างน้ำ จะประหยัดเวลา ประหยัดน้ำ และให้ความสะอาดมากกว่า ล้างจากก๊อกน้ำโดยตรง ๔) การล้างผักหรือผลไม้ ให้ใช้ภาชนะรองน้ำเท่าที่จำเป็น ล้างผักหรือผลไม้ ได้สะอาดและประหยัดกว่าการเปิดล้าง จากก๊อกน้ำโดยตรง และถ้าเป็นภาชนะที่ยกย้ายได้ง่าย ก็ให้นำน้ำไปรดต้นไม้ได้ด้วย ๕) การล้างมือ ให้ใช้สบู่เหลวแทนการใช้สบู่ก้อน เพราะการใช้ สบู่ก้อนล้างมือจะใช้เวลามากกว่าการใช้สบู่เหลว และทำให้ สิ้นเปลืองน้ำมากกว่า ๖) การเช็ดพื้น ให้ใช้ภาชนะรองน้ำ และซักล้างอุปกรณ์ในภาชนะ ก่อนที่จะนำไปเช็ดถู ห้ามใช้สายยางฉีดล้างทำความสะอาด อุปกรณ์โดยตรง ๗) โถชักโครก ควรใช้ถุงหรือขวดบรรจุน้ำมาใส่ในโถน้ำ เพื่อลดการ ใช้น้ำ ๘) ไม่ควรทิ้งเศษอาหาร กระดาษ สารเคมีทุกชนิด ลงในโถชักโครก เพราะจะสูญเสียปริมาณมากจากการชักโครกเพื่อไล่สิ่งของ ดังกล่าวลงท่อ ๙) ใช้สบู่เหลวแทนสบู่ก้อนเมื่อต้องการล้างมือ เพราะการใช้ สบู่ก้อนล้างมือจะใช้เวลามากกว่าการใช้สบู่เหลว ทำให้ สิ้นเปลืองน้ำมากกว่า ๑๐) การล้างจานหรือภาชนะอื่นๆ ให้ใช้ภาชนะรองน้ำไว้ และล้าง ในภาชนะ จะประหยัดน้ำได้มากกว่าการล้างด้วยวิธีปล่อยน้ำ ให้ไหลจากก๊อกน้ำตลอดเวลา 	<p>สำนักงาน เลขานุกา กรรม สำนัก/ กอง</p>
---	---

<p>๑๑) การล้างรถยนต์</p> <p>ก) การล้างทำความสะอาดรถยนต์ของพนักงานขับรถ ให้ใช้ผ้าชุบน้ำจากถังในการเช็ดทำความสะอาด ห้ามใช้สายยางต่อท่อประปาฉีดล้างโดยตรง</p> <p>ข) ห้ามนำรถยนต์ส่วนตัวเข้ามาเช็ดล้างภายในสำนักงานฯ</p> <p>๑๒) การรดน้ำต้นไม้</p> <p>ก) การรดน้ำต้นไม้ ให้มีการดูแลอย่างต่อเนื่อง และควรใช้ Sprinkler หรือฝักบัวรดน้ำต้นไม้แทนการฉีดน้ำด้วยสายยางหรือปล่อยน้ำทิ้งไว้ จะช่วยประหยัดน้ำได้มากกว่า</p> <p>ข) ไม่ควรรดน้ำต้นไม้ตอนแดดจัด เพราะน้ำจะระเหยหมดไปเปล่าๆ ควรรดน้ำต้นไม้ในตอนเช้าที่อากาศยังเย็นอยู่ ซึ่งการระเหยจะต่ำกว่า ช่วยประหยัดน้ำได้มาก</p> <p>ค) นำน้ำเสียที่ผ่านการบำบัดไปใช้ประโยชน์ เช่น นำไปรดน้ำต้นไม้ แทนการใช้น้ำประปา</p> <p>๒.๒ แนวทางปฏิบัติ เพื่อการประหยัดน้ำ ระยะยาว</p> <p>๒.๒.๑ กรณีที่อุปกรณ์ชำรุด และจำเป็นต้องเปลี่ยนใหม่ ให้พิจารณาจัดหาอุปกรณ์ที่ประหยัดน้ำทดแทน เช่น ก๊อกประหยัดน้ำ ชักโครกประหยัดน้ำ ฝักบัวประหยัดน้ำ หัวฉีดประหยัดน้ำ โถปัสสาวะชายประหยัดน้ำ เป็นต้น</p> <p>๒.๒.๒ ติดตั้ง Aerator หรือ อุปกรณ์เติมอากาศที่หัวก๊อก เพื่อช่วยเพิ่มอากาศให้แก่ น้ำที่ไหลออกจากหัวก๊อก จะลดประมาณการไหลของน้ำ และช่วยประหยัดน้ำได้</p>	<p>สำนักงาน เลขานุการ กรม</p> <p>สำนักงาน เลขานุการ กรม</p> <p>สำนักงาน เลขานุการ กรม</p>
--	---

กลยุทธ์ที่ ๒ การสร้างจิตสำนึกและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรให้มีการประหยัดน้ำ

แนวทางการดำเนินการ

๑. ประชาสัมพันธ์สื่อ รณรงค์ และเผยแพร่ดำเนินงานในการประหยัดน้ำให้ทราบทั่วกันอย่างต่อเนื่อง
๒. จัดกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกในการประหยัดน้ำ
๓. มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการประหยัดน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ
๔. ให้นำสื่อ Social Network ของ สผ. ช่วยรณรงค์ประชาสัมพันธ์

สำนักงาน
เลขานุการ
กรม

กลยุทธ์ที่ ๓ การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประหยัดน้ำ

แนวทางการดำเนินการ

๑. มอบผู้แทนสำนัก/กอง ในคณะทำงานปฏิบัติการประหยัดน้ำของ สผ. ประสานการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประหยัดน้ำของ สผ. รวมทั้งติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการอย่างเคร่งครัด ภายใต้การกำกับดูแลของผู้อำนวยการสำนัก/กอง
๒. แต่งตั้งผู้ดูแลรับผิดชอบการปฏิบัติตามแผนการประหยัดน้ำ สผ. เพื่อติดตามตรวจสอบ และให้คำแนะนำการใช้น้ำอย่างประหยัดแก่เจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ พร้อมรายงานปัญหา และอุปสรรคต่อคณะทำงานปฏิบัติการประหยัดน้ำ
๓. ให้คณะทำงานปฏิบัติการประหยัดน้ำของ สผ. จัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประหยัดน้ำของ สผ. เสนอต่อผู้บริหาร สผ. และจัดส่งให้กรมทรัพยากรน้ำทุกเดือน

สำนัก/
กอง

สำนัก/
กอง
แต่งตั้ง
ผู้รับผิดชอบ
แต่ละ
พื้นที่

คณะทำงาน

	ปฏิบัติกา รประหยัด น้ำ
--	------------------------------